

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	18. IX	20 14. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	20-3/14-1	
VEZA:		
EFA:	552, XXV	
SKRAĆENICA:		PRILOG:

Crna Gora
VLADA CRNE GORE
Broj: 08-170716 - 1850
Podgorica, 23. jul 2014. godine

PREDSJEDNIKU SKUPŠTINE CRNE GORE

PODGORICA

Vlada Crne Gore, na sjednici od 10. jula 2014. godine, utvrdila je **PREDLOG ZAKONA O SPORAZUMNOM FINANSIJSKOM RESTRUKTURIRANJU DUGOVA PREMA FINANSIJSKIM INSTITUCIJAMA**, koji Vam u prilogu dostavljamo radi stavljanja u proceduru Skupštine Crne Gore.

Za predstavnika Vlade koji će učestvovati u radu Skupštine i njenih radnih tijela, prilikom razmatranja Predloga ovog zakona, određen je dr RADOJE ŽUGIĆ, ministar finansija.

Vlada preporučuje Skupštini Crne Gore da, prilikom razmatranja Predloga ovog zakona, pozove NIKOLU FABRISA, viceguvernera Centralne banke, da učestvuje u radu Skupštine i njenih radnih tijela.

PREDSJEDNIK
Milo Đukanović, s.r.

**PREDLOG ZAKONA
O SPORAZUMNOM FINANSIJSKOM RESTRUKTURIRANJU DUGOVA
PREMA FINANSIJSKIM INSTITUCIJAMA**

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se uslovi i način sporazumnog finansijskog restrukturiranja dugova koje pravna lica, preduzetnici i fizička lica kao korisnici hipotekarnog kredita imaju prema finansijskim institucijama i drugim povjeriocima (u daljem tekstu: finansijsko restrukturiranje).

Finansijsko restrukturiranje

Član 2

Finansijsko restrukturiranje, u smislu ovog zakona, je ponovno uređivanje dužničko-povjerilačkih odnosa između dužnika odnosno korisnika hipotekarnog kredita koji su podobni za finansijsko restrukturiranje i finansijskih insitucija i drugih povjerilaca.

Cilj finansijskog restrukturiranja

Član 3

Ciljevi finansijskog restrukturiranja su:

- 1) podsticanje oporavka dužnika, odnosno korisnika hipotekarnog kredita u finansijskim teškoćama restrukturiranjem duga;
- 2) očuvanje stabilnosti finansijskog sistema;
- 3) omogućavanje pristupa novim sredstvima finansiranja radi stimulanja ekonomskog oporavka i rasta.

Primjena drugih zakona

Član 4

Na prava i obaveze povjerilaca i dužnika, odnosno korisnika hipotekarnog kredita primjenjuju se odredbe zakona kojima se uređuju obligacioni odnosi, ako ovim zakonom nije drukčije uređeno.

Na odnos povjerilaca i dužnika prema posredniku i na postupak posredovanja primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje posredovanje, ako ovim zakonom nije drukčije uređeno.

Na pokretanje stečajnog postupka nad dužnikom, primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje stečaj, ako ovim zakonom nije drukčije uređeno.

Rodna ravnopravnost

Član 5

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Izuzete od primjene

Član 6

Odredbe ovog zakona ne primenjuju se na dužničko-povjerilačke odnose u kojima se kao dužnik pojavljuju: banka, društvo za osiguranje, investicioni fond, društvo za upravljanje investicionim i dobrovoljnim penzijskim fondovima, ovlašćeni učesnik na tržištu hartija od vrijednosti, privredno društvo koje obavlja poslove finansijskog lizinga ili drugo privredno društvo koje se, u skladu sa zakonom, pretežno bavi pružanjem finansijskih usluga.

Načelo dobrovoljnosti

Član 7

Finansijsko restrukturiranje sprovodi se dobrovoljno, saglasnošću povjerilaca i dužnika odnosno korisnika hipotekarnog kredita.

Načelo hitnosti

Član 8

U postupku finansijskog restrukturiranja izvršavanje obaveza učesnika u skladu sa ovim zakonom je hitno.

Postupanje u dobroj vjeri

Član 9

Finansijsko restrukturiranje sprovodi se u dobroj vjeri, u skladu sa načelom savjesnosti i poštenja, i sa dužnom pažnjom učesnika u finansijskom

restrukturiranju (pažnjom dobrog privrednika, odnosno pažnjom dobrog domaćina).

Značenje izraza

Član 10

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **povjerilac** je finansijska institucija i drugi povjerilac dužnika koji učestvuje u finansijskom restrukturiranju;
- 2) **finansijska institucija** je banka i mikrokreditna finansijska institucija kojima je Centralna banka Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka) izdala dozvolu za rad, kao i privredno društvo sa sjedištem u Crnoj Gori koje obavlja poslove finansijskog lizinga;
- 3) **dužnik** je privredno društvo i preduzetnik koji je podoban za finansijsko restrukturiranje;
- 4) **korisnik hipotekarnog kredita** je fizičko lice koje je od banke uzelo kredit obezbijeden hipotekom ili fiducijarnim prenosom prava svojine na nepokretnoj stvari i koji je podoban za finansijsko restrukturiranje.

II. FINANSIJSKO RESTRUKTURIRANJE DUŽNIKA

1. Uslovi za finansijsko restrukturiranje

Saglasnost za učestvovanje u finansijskom restrukturiranju

Član 11

Finansijsko restrukturiranje može se sprovoditi samo ako su dužnik i najmanje jedna finansijska institucija u svojstvu povjerioca saglasni da učestvuju u finansijskom restrukturiranju.

Osim finansijskih institucija u finansijskom restrukturiranju mogu da učestvuju svi domaći i strani povjerioci dužnika, uključujući i strane banke.

O postignutoj saglasnosti da učestvuju u finansijskom restrukturiranju dužnik i povjerilac zaključuju sporazum u pisanoj formi.

Sporazum iz stava 3 ovog člana povjerilac i dužnik dostavljaju Centralnoj banci odmah po njegovom zaključenju.

Podobnost dužnika

Član 12

Dužnik se smatra podobnim za finansijsko restrukturiranje u skladu sa ovim zakonom ako je u finansijskim teškoćama i ako je privredna aktivnost koju obavlja održiva.

Finansijskim teškoćama, u smislu stava 1 ovog člana, smatra se nemogućnost izmirenja dugova koji su dospjeli za naplatu ili izvjesnost da dugovi koji dopijevaju neće moći biti plaćeni ako se ne izvrši finansijsko restrukturiranje.

Smatra se da je privredna aktivnost dužnika, u smislu stava 1 ovog člana, održiva ako podaci o stanju imovine, kapitala i obaveza i pokazatelji poslovanja dužnika ukazuju na mogućnost oporavka i održivog nastavka poslovanja, odnosno da će finansijsko restrukturiranje povratiti rentabilnost tog dužnika i omogućiti da na održiv način otplaćuje svoja dugovanja u okviru redovnog poslovanja.

Dužnik se smatra podobnim za finansijsko restrukturiranje u smislu st. 1, 2 i 3 ovog člana, ako:

- 1) nad dužnikom nije pokrenut stečajni postupak u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj;
- 2) novčani tokovi u prethodna tri mjeseca i projekcija novčanih tokova za narednih 12 mjeseci zasnovana na međunarodno priznatim računovodstvenim metodologijama, pokazuju da kod dužnika postoji manjak novčanih priliva po osnovu operativnih prihoda u odnosu na obaveze servisiranja finansijskih dugova;
- 3) iz plana finansijskog restrukturiranja iz člana 22 ovog zakona proizilazi da će dužnik iz svojih operativnih prihoda i likvidnih sredstava koja će obezbijediti prodajom imovine i/ili na drugi način, moći da blagovremeno izvršava obaveze utvrđene ugovorom o kreditu koji je predmet restrukturiranja ili finansijske obaveze izmijenjene u postupku restrukturiranja.

Kada je povjerilac banka, finansijsko restrukturiranje može se sprovesti samo za kredite dužnika koji su, u skladu sa propisima Centralne banke, na dan zaključenja sporazuma o saglasnosti za učestvovanje u finansijskom restrukturiranju klasifikovani u klasifikacione grupe B i C, osim kredita iz tih klasifikacionih grupa koji su prodati pa otkupljeni.

Kada je povjerilac mikrokreditna finansijska institucija ili privredno društvo koje obavlja poslove finansijskog lizinga, finansijsko restrukturiranje može se sprovesti samo za potraživanja prema dužnicima za koja na dan

zaključenja sporazuma o saglasnosti za učestvovanje u finansijskom restrukturiranju ne postoji kašnjenje u otplati duže od 270 dana.

Pristup podacima i povjerljivost podataka

Član 13

Dužnik obezbjeđuje povjericima, odnosno licima koja oni ovlaste blagovremen i nesmetan pristup podacima i dokumentaciji od značaja za finansijsko restrukturiranje, a koji se odnose na njegovu imovinu, kapital, obaveze, poslovanje i poslovne planove, radi pravilne procjene njegovog finansijskog stanja i pripreme predloga mjera finansijskog restrukturiranja.

Dužnik nije dužan da pruži detaljne podatke i obavještenja o podacima koji čine poslovnu tajnu ili drugim činjenicama koje bi mogle da ugroze njegovo poslovanje, osim ako su ti podaci i obavještenja neophodni za procjenu njegovog finansijskog stanja.

Povjericilac odnosno posrednik dužan je da podatke koji čine poslovnu tajnu čuva u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita neobjavljenih podataka.

Saradnja i koordinacija

Član 14

Povjericoci koji učestvuju u finansijskom restrukturiranju dužni su da međusobno i sa dužnikom saraduju u cilju prikupljanja i davanja podataka i obavještenja o imovini, kapitalu, obavezama, poslovanju i poslovnim planovima dužnika kao i radi pripreme predloga mjera restrukturiranja.

Saradnja iz stava 1 ovog člana naročito obuhvata:

- 1) procjenu vrijednosti sredstava obezbjeđenja koja je dužnik dao za obezbjeđenje potraživanja koja su predmet finansijskog restrukturiranja;
- 2) imenovanje jednog ili više lica koja će voditi pregovore sa dužnikom i usklađivati postupanje povjericilaca u pregovorima;
- 3) izbor i imenovanje nezavisnih stručnih savjetnika za finansijsko restrukturiranje; i
- 4) druge aktivnosti u cilju ostvarivanja saradnje između povjericilaca i dužnika.

Lice koje vodi pregovore sa dužnikom ili usklađuje postupanje povjericilaca dužno je da obavještava povjerioce koji učestvuju u finansijskom restrukturiranju o toku i sadržini pregovora u skladu sa dinamikom utvrđenom aktom o njihovom imenovanju.

2. Mirovanje dugova

Obaveznost

Član 15

Povjerioci i dužnik koji učestvuju u finansijskom restrukturiranju dužni su da uvedu obavezno mirovanje dugova u toku finansijskog restrukturiranja.

Mirovanje dugova predstavlja osnov za zabranu pokretanja, odnosno za odlaganje:

- 1) izvršenja prinudne naplate sa računa dužnika u pogledu potraživanja povjerilaca koji učestvuju u finansijskom restrukturiranju, i
- 2) izvršenja na drugim predmetima izvršenja koje je pokrenuto na predlog povjerioca koji učestvuje u finansijskom restrukturiranju.

U periodu mirovanja dugova, povjerioci koji učestvuju u finansijskom restrukturiranju ne smiju preduzimati radnje u cilju naplate svojih potraživanja, osim podnošenja tužbi radi naplate potraživanja i sprječavanja nastupanja zastarjelosti svog potraživanja.

U toku mirovanja dugova, dužnik ne smije da preduzima radnje koje bi mogle spriječiti ili otežati naplatu potraživanja povjerilaca koji su zaključili ugovor o mirovanju dugova.

Oblici mirovanja dugova

Član 16

Mirovanje dugova uvodi se:

- 1) kao privremeni moratorijum, i
- 2) putem ugovora o mirovanju dugova.

Privremeni moratorijum

Član 17

Privremeni moratorijum, u smislu ovog zakona, je oblik mirovanja dugova, koji nastupa u trenutku zaključivanja sporazuma o saglasnosti za učestvovanje u finansijskom restrukturiranju i traje do zaključenja ugovora o mirovanju dugova, odnosno do konstatovanja da dužnik i povjerioci nijesu uspješni da zaključe taj ugovor.

Radi odlaganja izvršenja prinudne naplate sa računa dužnika i/ili odlaganja izvršenja prema dužniku na drugim predmetima izvršenja u pogledu potraživanja povjerilaca koji su zaključili sporazum o saglasnosti za učestvovanje u finansijskom restrukturiranju, ti povjerioci su dužni da, bez odlaganja, a najkasnije u roku od dva radna dana, od dana zaključenja sporazuma, nadležnom sudu i drugim organima pred kojima se na zahtjev tih

povjerilaca vodi postupak izvršenja, dostave predlog za odlaganje tog izvršenja sa razlozima za odlaganje.

Sud, odnosno drugi organ pred kojim se vodi postupak iz stava 2 ovog člana, dužan je da po prijemu predloga, bez odlaganja, a najkasnije u roku od dva radna dana, od dana prijema predloga, odluči po predlogu za odlaganje izvršenja.

Sud, odnosno drugi organ, dužan je da odluku iz stava 3 ovog člana, bez odlaganja, a najkasnije narednog dana od dana njenog donošenja, dostavi organizaciji za prinudnu naplatu ili drugom nadležnom organu.

Ugovor o mirovanju dugova

Član 18

U toku pregovora o finansijskom restrukturiranju, dužnik i povjerioci koji su zaključili sporazum o saglasnosti za učestvovanje u finansijskom restrukturiranju i drugi povjerioci koji se izjasne da učestvuju u finansijskom restrukturiranju zaključuju ugovor o mirovanju dugova.

Nakon zaključenja ugovora o mirovanju dugova, a radi odlaganja izvršenja prinudne naplate sa računa dužnika i/ili odlaganja izvršenja prema dužniku na drugim predmetima izvršenja kojim su obezbijedena potraživanja povjerilaca koji su zaključili ugovor o mirovanju dugova, ti povjerioci dužni su da, bez odlaganja, a najkasnije u roku od dva radna dana od dana zaključenja ugovora o mirovanju dugova, sudskim i drugim organima pred kojima se na predlog tih povjerilaca vodi postupak izvršenja dostave predlog za odlaganje izvršenja sa razlozima za odlaganje.

Sud, odnosno drugi organ pred kojim se vodi postupak iz stava 2 ovog člana, dužan je da po prijemu predloga, bez odlaganja, a najkasnije u roku od dva radna dana, od dana prijema predloga, odluči o predlogu za odlaganje izvršenja.

Sud odnosno drugi organ, dužan je da odluku iz stava 3 ovog člana, bez odlaganja, a najkasnije narednog dana od dana njenog donošenja, dostavi organizaciji za prinudnu naplatu ili drugom nadležnom organu.

Ugovorom o mirovanju dugova može se ugovoriti ograničenje raspolaganja potraživanjem povjerioca.

Ako se povjerioci i dužnik u periodu mirovanja dugova ne sporazumiju o finansijskom restrukturiranju, istekom perioda mirovanja dugova nastavlja se postupak naplate potraživanja sa računa dužnika, odnosno povjerioci stiču pravo na pokretanje ili nastavak postupka izvršenja, u skladu sa zakonom.

Forma ugovora o mirovanju dugova

Član 19

Ugovor o mirovanju dugova zaključuje se u pisanoj formi.

Ugovor o mirovanju dugova Centar za posredovanje ovjerava i zavodi u posebnu evidenciju.

Obavezne odredbe ugovora o mirovanju dugova

Član 20

Ugovor o mirovanju dugova obavezno sadrži:

- 1) naziv i sjedište, odnosno ime, prezime i prebivalište ugovornih strana;
- 2) predmet finansijskog restrukturiranja, i to: osnov i visinu svakog pojedinačnog potraživanja sa stanjem na dan zaključenja ugovora i datum njihovog dospjeća i zbira dospjela i nedospjela potraživanja povjerilaca koji učestvuju u finansijskom restrukturiranju prema dužniku;
- 3) period mirovanja dugova (datum početka i isteka);
- 4) zabranu pokretanja, odnosno odlaganje izvršenja prinudne naplate i zabranu pokretanja, odnosno odlaganje izvršenja na drugim predmetima izvršenja prema dužniku, kao i obavezu uzdržavanja povjerilaca koji učestvuju u finansijskom restrukturiranju od sudske ili vansudske naplate potraživanja u periodu mirovanja dugova, osim podnošenja tužbi radi naplate potraživanja u cilju sprječavanja nastupanja zastarjelosti potraživanja;
- 5) obavezu uzdržavanja dužnika od radnji koje bi mogle spriječiti ili otežati naplatu potraživanja povjerilaca koji učestvuju u finansijskom restrukturiranju (zabrana osnivanja drugog lica sa istom djelatnošću, zabrana prenosa imovine na drugo lice i sl.);
- 6) izbor, imenovanje i naknade nezavisnih stručnih savjetnika za finansijsko restrukturiranje;
- 7) pristup povjerilaca koji učestvuju u finansijskom restrukturiranju podacima i dokumentaciji dužnika od značaja za finansijsko restrukturiranje, a koji se odnose na njegovu imovinu, kapital, obaveze, poslovanje i poslovne planove, radi pravilne procjene njegovog finansijskog stanja i pripreme predloga mjera finansijskog restrukturiranja, kao i povjerljivost podataka i obavještenja dobijenih na taj način;
- 8) pravni status potraživanja povjerilaca koji učestvuju u finansijskom restrukturiranju nakon isteka mirovanja dugova.

Fakultativne odredbe ugovora o mirovanju dugova

Član 21

Ugovor o mirovanju dugova može da sadrži odredbe o:

- 1) sredstvima obezbjeđenja, odnosno garancije naplate potraživanja;
- 2) mjerama zaštite potraživanja povjerilaca koji učestvuju u finansijskom restrukturiranju i druge obaveze dužnika, uključujući ograničenja i praćenje plaćanja, izmirivanja obaveza, zaduživanja, drugih transfera i transakcija dužnika, kao što je prethodna ili naknadna saglasnost (dozvola ili odobrenje), ili imenovanje lica ovlašćenog za potpisivanje isprava kojima dužnik vrši novčane transakcije u toku mirovanja dugova, uključujući odgovornost tog lica;
- 3) ograničenju raspolaganja potraživanjem koje povjerilac ima prema dužniku;
- 4) pokazateljima na osnovu kojih se utvrđuje održivost poslovanja dužnika;
- 5) ugovornoj kazni za povjerioca, odnosno dužnika koji se ne pridržava odredaba ugovora;
- 6) načinu obavještanja povjerilaca od strane dužnika o bitnim događajima, preduzetim mjerama ili drugim okolnostima koje mogu da utiču na finansijsko restrukturiranje;
- 7) načinu rješavanja sporova;
- 8) uslovima stupanja ugovora na snagu;
- 9) uslovima i načinu produženja ugovora;
- 10) prestanku ugovora, i
- 11) druge fakultativne odredbe.

3. Sprovođenje finansijskog restrukturiranja

Plan finansijskog restrukturiranja

Član 22

Radi sprovođenja finansijskog restrukturiranja, dužnik sačinjava plan finansijskog restrukturiranja koji se zasniva na realnoj:

- 1) procjeni imovine dužnika;
- 2) diskontnoj kamatnoj stopi korišćenju pri diskontovanju budućih tokova prihoda koja treba da uzme u obzir troškove zaduživanja tog dužnika;
- 3) procjeni da će, u slučaju privremenog odlaganja plaćanja kamata ili glavnice, dužnik steći dodatnu sposobnost da u cjelosti otplati puni iznos duga nakon isteka dogovorenog roka privremenog odlaganja.

Plan finansijskog restrukturiranja naročito sadrži:

- 1) kratak uvod o djelatnosti koju dužnik obavlja i okolnostima koje su dovele do finansijskih teškoća;
- 2) podatke koji se odnose na dužnikovu imovinu, kapital, obaveze, poslovanje i poslovne planove, radi pravilne procjene njegovog finansijskog stanja i pripreme predloga mjera finansijskog restrukturiranja;
- 3) predlog mjera koje treba da dovedu do oporavka i održivosti poslovanja dužnika, sa projekcijom bilansa stanja, bilansa uspjeha i novčanih tokova za odgovarajući period nakon zaključenja ugovora o finansijskom restrukturiranju.

Ugovor o finansijskom restrukturiranju

Član 23

Finansijsko restrukturiranje okončava se zaključivanjem ugovora o finansijskom restrukturiranju, uz učešće posrednika.

Ugovor o finansijskom restrukturiranju zaključuje se u pisanoj formi.

Ugovor o finansijskom restrukturiranju Centar ovjerava i zavodi u posebnu evidenciju.

Ugovor iz stava 1 ovog člana Centar za posredovanje dostavlja Centralnoj banci, najkasnije u roku od tri radna dana, od dana njegovog zaključivanja.

Ugovore iz stava 4 ovog člana i sporazume o postignutoj saglasnosti za finansijsko restrukturiranje Centralna banka kvartalno dostavlja Savjetu za finansijsku stabilnost.

Mjere finansijskog restrukturiranja

Član 24

Ugovorom o finansijskom restrukturiranju mogu se utvrditi sljedeće mjere finansijskog restrukturiranja:

- 1) izmjena ugovora o dužničko-povjerilačkim odnosima, kojim se obezbjeđuje otplata u ratama, izmjena rokova dospelosti, promjena kamatnih stopa, umanjenje glavnice duga ili drugih uslova potraživanja;
- 2) prodaja dužnikove imovine, sa ili bez produžavanja važenja sredstva obezbjeđenja, ili prenos te imovine radi namirivanja potraživanja;
- 3) otkup dužnikovih potraživanja;
- 4) kupoprodaja dugova koje dužnik ima prema drugim povjeriocima;

- 5) izvršenje, izmjena ili odricanje od prava po osnovu sredstava obezbjeđenja;
- 6) davanje dodatnih sredstava obezbjeđenja od strane dužnika ili trećih lica, uključujući davanje jemstava i garancija;
- 7) konverzija potraživanja u kapital;
- 8) poravnanje;
- 9) zaključivanje ugovora o novom kreditu, odnosno zajmu;
- 10) dobijanje novih finansijskih sredstava ili investicija od postojećih povjerilaca ili od drugih lica;
- 11) izdavanje hartija od vrijednosti, i/ili
- 12) druge mjere od značaja za realizaciju finansijskog restrukturiranja.

Sredstva obezbjeđenja

Član 25

Finansijskim restrukturiranjem se hipoteke i zaloge na dužnikovoj imovini, utvrđene kao sredstva obezbjeđenja potraživanja povjerilaca ugovorene prije zaključenja ugovora o finansijskom restrukturiranju i postojeći prioriteti među povjeriocima u pogledu korišćenja tih sredstava obezbjeđenja ne mijenjaju, osim ako dužnik i povjerioci ugovorom o finansijskom restrukturiranju ne dogovore drukčije.

Kada se ugovorom o finansijskom restrukturiranju dogovore izmjene, dopune ili promjena prirode, obima ili uslova vezanih za sredstva obezbjeđenja, dužnik je dužan da organu uprave nadležnom za vođenje katastra nepokretnosti i/ili registru zaloga podnese zahtjev za upis tih promjena, najkasnije u roku od dva radna dana, od dana zaključivanja ugovora o finansijskom restrukturiranju.

Organ uprave nadležan za vođenje katastra nepokretnosti odnosno registar zaloga dužan je da izmjenu podataka iz stava 2 ovog člana izvrši najkasnije u roku od osam radnih dana, od dana prijema zahtjeva iz stava 2 ovog člana.

Sredstva obezbjeđenja data od strane trećih lica ne smiju biti predmet finansijskog restrukturiranja, bez saglasnosti tih lica.

Novo finansiranje

Član 26

U toku pregovora o zaključivanju ugovora o finansijskom restrukturiranju, dužnik može, iz domaćih ili međunarodnih izvora, obezbijediti novo finansiranje radi pribavljanja sredstava neophodnih za nastavak svog poslovanja u periodu finansijskog restrukturiranja.

U slučaju obezbjeđenja novog finansiranja, dužnik može sredstvo obezbjeđenja dati samo iz neopterećene imovine.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, novo finansiranje se može odobriti i korišćenjem prethodno opterećene imovine kao sredstva obezbjeđenja, samo ako to odobre svi povjerioci čija su potraživanja obezbijeđena tom imovinom.

4. Posredovanje pri finansijskom restrukturiranju

Centar za posredovanje

Član 27

Posredovanje u postupku finansijskog restrukturiranja se sprovodi u Centru za posredovanje.

Posredovanje

Član 28

Finansijsko restrukturiranje sprovodi se uz učešće posrednika.

Za obavljanje poslova iz ovog zakona posrednik ne odgovara za štetu koja bi mogla nastati u vezi sa postupkom posredovanja, osim ako se dokaže da je određenu radnju učinio namjerno ili nepažnjom.

Visina nagrade za rad posrednika u skladu sa ovim zakonom iznosi 50% prosječne neto zarade u Crnoj Gori utvrđene za prvi mjesec kalendarske godine u kojoj se vodi postupak posredovanja prema podacima organa uprave nadležnog za poslove statistike.

Pokretanje postupka

Član 29

Postupak posredovanja pokreće se podnošenjem zahtjeva Centru za posredovanje.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana prilaže se sporazum o saglasnosti za učestvovanje u finansijskom restrukturiranju.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi dužnik ili jedan ili više povjerilaca, najkasnije u roku od dva dana od dana zaključenja sporazuma iz stava 2 ovog člana.

Provjera

Član 30

Centar za posredovanje provjerava ispunjenost uslova za posredovanje u skladu sa ovim zakonom.

Ako ocijeni da uslovi iz stava 1 ovog člana nijesu ispunjeni, Centar za posredovanje o tome obavještava podnosioca zahtjeva.

Tok postupka Član 31

Centar za posredovanje poštom ili elektronskom poštom najkasnije u roku od tri radna dana, od dana prijema sporazuma iz člana 29 stav 2 ovog zakona i urednog zahtjeva o saglasnosti za učestvovanje u finansijskom restrukturiranju, poziva dužnika i povjeriocyte koji su potpisnici tog sporazuma da prisustvuju prvom sastanku povjerilaca, koji se održava najkasnije u roku od 20 dana, od dana dostavljanja poziva povjeriocima.

Dužnik je dužan da, najkasnije u roku od dva radna dana, od dana dostavljanja urednog zahtjeva Centru za posredovanje u najmanje jednom dnevnom štampanom mediju koji se distribuira na teritoriji Crne Gore, objavi informaciju da je pokrenut postupak finansijskog restrukturiranja u skladu sa ovim zakonom, sa pozivom svim povjeriocima da učestvuju u tom postupku i da prisustvuju prvom sastanku povjerilaca.

Dužnik i povjerioci iz stava 1 ovog člana određuju posrednika sa spiska posrednika za posredovanje u roku od tri dana, od dana podnošenja urednog zahtjeva Centru za posredovanje.

Ako dužnik i povjerioci iz stava 3 ovog člana ne odrede posrednika, Centar za posredovanje određuje posrednika u roku od tri dana u skladu sa zakonom kojim se uređuje posredovanje.

Dužnik je dužan da sačini inicijalni plan finansijskog restrukturiranja koji dostavlja najkasnije osam dana prije održavanja prvog sastanka povjerilaca:

- 1) povjeriocima koji su zaključili sporazum o saglasnosti za učestvovanje u finansijskom restrukturiranju i
- 2) posredniku.

Dužnik je dužan da pruži na uvid inicijalni plan finansijskog restrukturiranja, povjeriocima koji nijesu zaključili sporazum iz stava 5 tačka 1 ovog člana.

Izjašnjavanje povjerilaca

Član 32

Na prvom sastanku povjerilaca iz člana 31 stav 1 ovog zakona, povjerioci koji nijesu zaključili sporazum o saglasnosti za učestvovanje u finansijskom restrukturiranju mogu da se izjasne o učešću u finansijskom restrukturiranju.

Na osnovu izjašnjenja povjerilaca, posrednik na prvom sastanku povjerilaca sačinjava spisak povjerilaca koji su odlučili da učestvuju u finansijskom restrukturiranju i spisak povjerilaca koji se izjasne da ne žele da učestvuju u finansijskom restrukturiranju.

Spisak iz stava 2 ovog člana svojim potpisom ovjeravaju povjerioci i posrednik.

Povjerioci koji odluče da učestvuju u finansijskom restrukturiranju pristupaju pregovorima sa dužnikom o mirovanju dugova.

Nakon zaključivanja ugovora o mirovanju dugova, potpisnici ugovora razmatraju inicijalni plan finansijskog restrukturiranja i, nakon izrade usaglašene verzije tog plana, pristupaju pregovorima o finansijskom restrukturiranju.

Okončanje postupka

Član 33

Posredovanje u finansijskom restrukturiranju okončava se:

- 1) zaključivanjem ugovora o finansijskom restrukturiranju;
- 2) konstatovanjem da dužničko-povjerilački odnos između dužnika i povjerilaca nije podoban za finansijsko restrukturiranje u skladu sa ovim zakonom;
- 3) pisanom izjavom o prestanku postojanja razloga za posredovanje u finansijskom restrukturiranju, potpisanom od svih učesnika u postupku i dostavljenom posredniku;
- 4) kada svi učesnici u postupku prihvate predlog posrednika da posredovanje više nije opravdano;
- 5) kada prestane da postoji uslov da je najmanje jedan od povjerilaca finansijska institucija;
- 6) pisanom izjavom jednog ili više povjerilaca o odustajanju od restrukturiranja, dostavljenom dužniku, drugim povjeriocima i posredniku, ako nakon odustajanja tih povjerilaca više nije ispunjen uslov da najmanje jedan povjerilac koji učestvuje u restrukturiranju mora biti finansijska institucija.

Ugovor o finansijskom restrukturiranju zaključen u skladu sa članom 24 ovog zakona ima svojstvo izvršne isprave.

Pravne posljedice neprihvatanja učešća manjinskih povjerilaca u finansijskom restrukturiranju

Član 34

Ako se na prvom sastanku povjerilaca za učešće u postupku finansijskog restrukturiranja odluče povjerioci čija potraživanja dostižu ili čine

preko 75% od ukupnog duga dužnika, povjerioci koji se nijesu odazvali pozivu na prvi sastanak povjerilaca i povjerioci koji se na prvom sastanku povjerilaca izjasne da ne žele da učestvuju u finansijskom restrukturiranju, nemaju pravo da podnesu predlog za pokretanje stečajnog postupka nad dužnikom do okončanja postupka posredovanja u finansijskom restrukturiranju, ali ne duže od tri mjeseca od dana održavanja prvog sastanka povjerilaca.

5. Podsticaji za finansijsko restrukturiranje

Poreski podsticaji za povjerioca

Član 35

Povjerilac koji sa dužnikom zaključi ugovor o finansijskom restrukturiranju kojim se vrši otkup dužnikovih potraživanja ili kupovina dugova koje dužnik ima prema drugim povjeriocima, na taj otkup potraživanja, odnosno kupovinu dugova oslobođen je plaćanja poreza na dodatu vrijednost.

Pri utvrđivanju oporezive dobiti povjerioca koji sa dužnikom zaključi ugovor o finansijskom restrukturiranju, iznos umanjenja duga dužnika izvršen u skladu sa zaključenim ugovorom o finansijskom restrukturiranju, priznaje se kao rashod.

Poreski podsticaji za dužnika

Član 36

Na zahtjev dužnika koji je zaključio ugovor o finansijskom restrukturiranju, organ uprave nadležan za poslove naplate poreza dužan je da odobri dužniku plaćanje dospjelog poreskog duga u ratama, i to:

- poreskog duga do 100.000 EUR, u šest mjesečnih rata,
- poreskog duga preko 100.000 EUR, u 12 mjesečnih rata.

Ako je za plaćanje dospjelog poreskog duga iz stava 1 ovog člana započet postupak prinudne naplate, postupak prinudne naplate se obustavlja.

Podsticaji za banke

Član 37

Banka može kredit dužnika koji je predmet zaključenog ugovora o mirovanju dugova zadržati u istoj klasifikacionoj grupi u kojoj je bio klasifikovan prije stupanja na snagu tog ugovora, ali ne duže od dva mjeseca.

Kredit dužnika koji je restrukturiran zaključenjem ugovora o finansijskom restrukturiranju u skladu sa ovim zakonom, banka može u postupku klasifikacije aktive i obračunavanja rezervacija za potencijalne gubitke tretirati kao novoodobreni kredit.

Nemogućnost pobijanja

Član 38

Dužničko-povjerilački odnosi koji su predmet ugovora o finansijskom restrukturiranju ne mogu se pobijati ako se nad dužnikom otvori stečajni postupak.

Ostvarivanje podsticaja

Član 39

Podsticaji utvrđeni odredbama čl. 35 do 38 ovog zakona mogu se ostvariti samo za prvo finansijsko restrukturiranje određenog dužničko-povjerilačkog odnosa.

III. FINANSIJSKO RESTRUKTURIRANJE KORISNIKA HIPOTEKARNIH KREDITA

Podobnost za finansijsko restrukturiranje

Član 40

Finansijsko restrukturiranje kredita obezbijedenih hipotekom ili fiducijarnim prenosom prava svojine na nepokretnoj stvari (u daljem tekstu: hipotekarni kredit) može se vršiti za kredite koji su, u postupku procjene kreditnog rizika u skladu sa propisima Centralne banke, klasifikovani u klasifikacione grupe B i C, osim kredita iz tih klasifikacionih grupa koji su prodati pa otkupljeni.

Banka može izvršiti finansijsko restrukturiranje korisniku hipotekarnog kredita koji je podoban za finansijsko restrukturiranje.

Korisnik hipotekarnog kredita smatra se podobnim za finansijsko restrukturiranje ako je u finansijskim teškoćama i ako procjena finansijske sposobnosti korisnika hipotekarnog kredita koju izvrši banka pokaže da će korisnik hipotekarnog kredita, nakon finansijskog restrukturiranja, biti finansijski sposoban da otplaćuje kredit u ugovorenim rokovima.

Finansijskim teškoćama, u smislu stava 3 ovog člana, smatraju se kašnjenja u otplati kredita zbog visoke zaduženosti, smanjenja prihoda, povećanih rashoda, kao i drugih razloga zbog kojih je umanjena njegova finansijska sposobnost otplate kredita.

Tok postupka

Član 41

Banka je dužna da, prije preuzimanja određenih mjera i aktivnosti protiv korisnika hipotekarnog kredita koji je u finansijskim teškoćama, obavijesti korisnika hipotekarnog kredita o mogućnosti da učestvuje u finansijskom restrukturiranju hipotekarnog kredita u skladu sa ovim zakonom i dostavi obrazac zahtjeva u koji se unose podaci od značaja za procjenu budućih finansijskih sposobnosti korisnika hipotekarnih kredita.

Korisnik hipotekarnog kredita koji želi da učestvuje u postupku finansijskog restrukturiranja nakon prijema obavještenja iz stava 1 ovog člana, podnosi banci pisani zahtjev za finansijsko restrukturiranje hipotekarnog kredita.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana, korisnik hipotekarnog kredita dostavlja banci podatke i informacije koji su od značaja za procjenu buduće finansijske sposobnosti korisnika hipotekarnog kredita i članova njegovog domaćinstva.

Obrazac zahtjeva i bliže podatke koji se dostavljaju banci radi pokretanja postupka finansijskog restrukturiranja utvrđuje banka.

Procjena finansijske sposobnosti

Član 42

Pri procjeni finansijske sposobnosti korisnika hipotekarnog kredita, banka analizira sve podatke i informacije iz člana 41 stav 1 ovog zakona, kao i uticaj olakšica koje je banka spremna da pruži korisniku hipotekarnog kredita u postupku finansijskog restrukturiranja.

Ako ocijeni da korisnik hipotekarnog kredita ispunjava uslove za finansijsko restrukturiranje, banka utvrđuje predlog plana restrukturiranja hipotekarnog kredita sa opcijama za finansijsko restrukturiranje tog kredita.

Plan restrukturiranja hipotekarnog kredita utvrđuje se uz saglasnost korisnika hipotekarnog kredita.

Na osnovu plana restrukturiranja hipotekarnog kredita korisnik hipotekarnog kredita i banka zaključuju ugovor o finansijskom restrukturiranju hipotekarnog kredita.

Ugovor o finansijskom restrukturiranju hipotekarnog kredita iz stava 4 ovog člana sadrži naznaku da je zaključen u skladu sa ovim zakonom.

Ugovor o finansijskom restrukturiranju hipotekarnog kredita banka dostavlja Centralnoj banci, najkásnije u roku od dva radna dana, od dana njegovog zaključivanja.

Odbijanje učešća u finansijskom restrukturiranju

Član 43

Ako korisnik hipotekarnog kredita odluči da ne učestvuje u finansijskom restrukturiranju ili odbije plan restrukturiranja, banka bez odlaganja u pisanoj formi obavještava korisnika hipotekarnog kredita o posljedicama takvog opredjeljenja i o drugim opcijama koje su korisniku hipotekarnog kredita na raspolaganju.

Mjere zaštite

Član 44

Od dana podnošenja zahtjeva iz člana 41 stav 2 ovog zakona do dana zaključenja ugovora o finansijskom restrukturiranju, odnosno do dana odbijanja plana restrukturiranja hipotekarnog kredita, banka je dužna da zastane sa preduzimanjem svih aktivnosti u cilju prinudne naplate duga po hipotekarnom kreditu.

U periodu iz stava 1 ovog člana, banka ne naplaćuje korisniku hipotekarnog kredita zateznu kamatu, naknadu i proviziju utvrđenu ugovorom koji je predmet razmatranja radi restrukturiranja.

Prestanak mjera zaštite

Član 45

Banka može da pokrene ili nastavi aktivnosti u vezi sa naplatom duga po hipotekarnom kreditu ili da ponovo počne da naplaćuje zateznu kamatu, naknade i provizije utvrđene ugovorom o hipotekarnom kreditu, ako korisnik hipotekarnog kredita:

- 1) postupa suprotno ugovoru o finansijskom restrukturiranju hipotekarnog kredita;
- 2) ne saraduje sa bankom na način da:
 - ne dostavlja banci potpune i tačne informacije koje bi imale značajan uticaj na procjenu njegovog finansijskog stanja;
 - ne pruži informacije koje zahtijeva banka, a koje su relevantne za ocjenu njegovog finansijskog stanja; ili
 - ne odgovori na bilo koju komunikaciju sa bankom u vezi sa hipotekarnim kreditom.

Podsticaji za banke

Član 46

U toku perioda iz člana 44 stav 1 ovog zakona banka može hipotekarni kredit koji je predmet pregovora o finansijskom restrukturiranju u skladu sa ovim zakonom, zadržati u istoj klasifikacionoj grupi u kojoj je bio klasifikovan prije otpočinjanja restrukturiranja, a najduže dva mjeseca.

Hipotekarni kredit koji je restrukturiran zaključenjem ugovora o finansijskom restrukturiranju u skladu sa ovim zakonom, banka može u postupku klasifikacije aktive i obračunavanja rezervacija za potencijalne gubitke tretirati kao novoodobreni kredit.

Podsticaji utvrđeni odredbama st. 1 i 2 ovog člana zakona mogu se ostvariti samo za prvo finansijsko restrukturiranje određenog hipotekarnog kredita.

Tretman jemaca

Član 47

Jemstvo dato po ugovoru o hipotekarnom kreditu ne može biti predmet ugovora o finansijskom restrukturiranju hipotekarnog kredita bez saglasnosti lica koje je dalo to jemstvo.

U slučaju kada banka otplatu duga po osnovnom ugovoru o hipotekarnom kreditu zahtijeva od jemca, prava i obaveze korisnika hipotekarnog kredita utvrđene odredbama čl. 40 do 46 ovog zakona odnose se i na jemca.

IV. PRELAZNE I ZAVRŠNA ODREDBA

Dužničko-povjerilački odnosi

Član 48

Predmet finansijskog restrukturiranja, u smislu ovog zakona, mogu biti i dužničko-povjerilački odnosi nastali na osnovu ugovora između dužnika, odnosno korisnika hipotekarnih kredita i povjerilaca zaključenih prije stupanja na snagu ovog zakona.

Primjena zakona

Član 49

Finansijsko restrukturiranje u skladu sa ovim zakonom može se sprovesti ako dužnik i povjerioci zakluče sporazum o saglasnosti za učestvovanje u finansijskom restrukturiranju, odnosno korisnici hipotekarnog kredita podnesu banci zahtjev za finansijsko restrukturiranje u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stupanje na snagu

Član 50

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

OBRAZLOŽENJE

I. Ustavni osnov

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama člana 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojima je propisano da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. Razlozi za donošenje ovog zakona

Globalna ekonomska kriza dovela je do pada ekonomske aktivnosti i u Crnoj Gori, negativno utičući na gotovo sve sektore, a naročito građevinarstvo, proizvodnju, turizam, trgovinu i transport.

Efekti krize mogu se kvantifikovani i kroz nivo nekvalitetnih kredita (NPL) u odnosu na ukupne kredite, koji su maksimalan nivo od skoro 26% dostigli sredinom 2011. godine. Da bi osnažile svoje bilanse i kapital, neke banke su prenijele značajne portfelje nekvalitetnih kredita na faktoring kompanije, a neke banke na svoje matične banke sa sjedištem u inostranstvu, što je rezultiralo formalnim smanjenjem nekvalitetnih kredita na manje od 15%. Nivo nekvalitetnih kredita počeo je ponovo da raste krajem 2012. godine, zbog produženog djelovanja globalne krize, produbljivanja recesije na regionalnom nivou i smanjenja podrške matičnih banaka, tako da, po podacima na dan 31.10.2013. godine, NPL iznosi 18,85%.

U okviru aktivnosti za rješavanje NPL-a, banke su na individualnom nivou pokušale da izvrše restrukturiranje dugova produžavanjem rokova otplate kredita i, u ograničenom broju slučajeva, pribjegavanjem prinudnoj naplati na imovini dužnika. Međutim, takvo restrukturiranje, koje je obuhvatalo samo reprogramiranje dugova, dalo je pozitivne efekte jedino u slučajevima kada je dužnik bio suočen sa privremenim problemima. Zbog toga je bilo potrebno razmotriti novi pristup rješavanju NPL-a.

U tom pravcu, Centralna banka je u saradnji sa Svjetskom bankom pripremila, a krajem novembra 2013. godine i donijela Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama. Ovom odlukom banke su obavezane da:

- razviju sveobuhvatnu strategiju postupanja sa nekvalitetnim kreditima za period od tri godine, i
- utvrde godišnje operativne ciljeve vezane za smanjenje nivoa nekvalitetnih kredita.

Ovom odlukom banke su obavezane i da Centralnoj banci dostavljaju kvartalne izvještaje o realizaciji operativnih ciljeva. U slučaju da iz ovih izvještaja proizađe da postoje značajne razlike između utvrđenih operativnih

ciljeva i realizovanih aktivnosti za smanjenje nivoa nekvalitetnih kredita, Centralna banka će zahtijevati od banke da preduzme dodatne organizacione ili druge mjere koje su neophodne za poboljšanje upravljanja kreditnim rizikom koji proizilazi iz portfolia nekvalitetnih kredita. Banke su obavezane da usvojene strategije za postupanje sa nekvalitetnim kreditima za period 2014. – 2017. godine i operativne ciljeve za 2014. godinu dostave Centralnoj banci najkasnije do 15. marta 2014. godine, a izvještaj o ostvarivanju operativnih ciljeva za period januar - mart 2014. godine do 30. aprila 2014. godine.

Međutim, ostalo je otvoreno pitanje rješavanja problema privrednih subjekata čija je privredna aktivnost ekonomski održiva, a koji, zbog nedostatka likvidnih sredstava, kasne sa otplatom kredita. Stoga je ocijenjeno neophodnim da se iznađe odgovarajuće rješenje i za restrukturiranje dugova privrednih subjekata čiji su krediti klasifikovani u kategoriju „B“ i „C“. U tom pravcu predlaže se donošenje ovog zakona, koji je u usmjeren na rješavanje problema ovih privrednih subjekata.

Donošenje Zakona o sporazumnom finansijskom restrukturiranju ima za cilj da se stvori stimulatívni okvir koji podržava realno restrukturiranje u vansudskom postupku ekonomski održivih privrednih subjekata, čime se eliminišu i razlozi za stečaj ovih privrednih subjekata koji, po pravilu, dovodi u težu poziciju i povjerioce i dužnike.

Predloženi zakon se zasniva na konceptu dobrovoljnosti učesnika u restrukturiranju. Dužnici i njihovi povjerioci dobrovoljno učestvuju u pregovaranju o dugu sa ciljem postizanja rješenja na obostrano zadovoljstvo. Iz perspektive dužnika, u odnosu na posljedice koje bi nastale pokretanjem postupka stečaja, ublažava se negativna percepcija javnosti o njegovoj finansijskoj poziciji i zadržava kontrola nad rukovođenjem privrednim subjektom. Iz perspektive povjerilaca, time se može postići bolji povraćaj datih sredstava putem zajedničkih napora da se podrži spasavanje dužnika koji je u problemima i značajno smanjuju troškovi i rokovi koji se vezuju za redovne sudske postupke u slučaju pokretanja stečajnog postupka. Osim toga, vansudsko restrukturiranje duga obezbjeđuje fleksibilnost mehanizama restrukturiranja, kojima se može pribjegavati pri planiranju rješavanja nastale situacije.

Regulatorni okvir za dobrovoljno restrukturiranje koji se predlaže ovim zakonom, korišćen je i u drugim zemljama (Island, Indonezija, Letonija, Rumunija, Južna Koreja, Srbija), sa pozitivnim efektima njegove primjene. Neke zemlje, kao što su Letonija i Rumunija, pribjegle su utvrđivanju neobavezujućih smjernica o vansudskom restrukturiranju dugova preduzeća i građana. Srbija je izabrala da uspostavi zakonski obavezujući mehanizam sa dobrovoljnim učešćem u vansudskom restrukturiranju. Uprkos različitim modalitetima, oba pristupa usvajaju vodeće principe zasnovane na "Londonskom pristupu" i Principima INSOL (principi za namirenje stečajnih povjerilaca), uz određene modifikacije prilagođene specifičnim okolnostima zemlje.

Predloženi zakon se zasniva i na konceptu koordiniranja aktivnosti za finansijsko restrukturiranje. Radi obezbjeđivanja neophodne koordinacije, ocijenjeno je da je potrebno stvoriti pravne pretpostavke da se finansijsko restrukturiranje sprovodi uz obavezno institucionalno posredovanje, i to uz pomoć institucije koja obezbjeđuje sprovođenje postupka posredovanja uz učešće za to posebno licenciranih lica – posrednika. U tom pravcu, ovim zakonom se predlaže da institucionalno posredovanje obavlja Centar za posredovanje, koji ima licencirane posrednike obučene za efikasno i efektivno sprovođenje postupka posredovanja i koji u svom dosadašnjem radu ima značajne rezultate u rješavanju privrednih sporova.

Takođe, kriza se negativno reflektovala i na zaposlenost i kreditnu sposobnost građana, uzrokujući teškoće u otplati njihovih kredita (koji čine jednu trećinu od ukupnog iznosa nekvalitetnih kredita), uključujući i hipotekarnom kredite čiji su pojedinačni iznosi, u okviru portfolija kredita odobrenih stanovništvu, najveći. Stoga se ovim zakonom predlažu i adekvatni novi mehanizmi restrukturiranja ovih kredita.

III. Usaglašenost sa pravnom tekovinom Evropske Unije i potvrđenim međunarodnim konvencijama

U evropskom zakonodavstvu nema propisa sa kojim je odredbe ovog zakona potrebno uskladiti.

*
* *

Međutim, Svjetska banka, MMF, Evropska komisija, Evropska centralna banka, Evropska investiciona banka i Evropska banka za obnovu i razvoj su, u okviru »Bečke inicijative za koordinaciju evropskih banaka«, osnovale Radnu grupu za pitanje nekvalitetnih kredita u Centralnoj, Istočnoj i Jugoistočnoj Evropi (CIJIE). Ova radna grupa sačinila je u martu 2012. godine »Izvještaj i preporuke« za ublažavanje i prevazilaženje problema nekvalitetnih kredita. Ovaj dokument, na 80 stranica, predlaže veći broj mjera i aktivnosti za ublažavanje problema nekvalitetnih kredita, među kojima se kao jedna od mjera predlaže i vansudsko - dobrovoljno finansijsko restrukturiranje dugova kod banaka.

IV. Obrazloženje osnovnih pravnih instituta

4.1. Poglavlje: »OSNOVNE ODREDBE«

U članu 1 određen je predmet ovog zakona, propisivanjem da se ovim zakonom uređuju uslovi i način dobrovoljnog finansijskog restrukturiranja potraživanja finansijskih institucija i drugih povjerilaca, pri čemu finansijsko restrukturiranje predstavlja ponovno uređivanje dužničko-povjerilačkih odnosa između dužnika, odnosno korisnika hipotekarnog kredita koji su podobni za finansijsko restrukturiranje i povjerilaca.

U vezi sa licima čiji se dužničko-povjerilački odnosi mogu ponovo urediti kroz finansijsko restrukturiranje u skladu sa ovim zakonom, ovaj zakon poznaje dvije vrste subjekata za koje propisuje različite uslove i različite postupke finansijskog restrukturiranja njihovih dugova. To su:

- 1) privredna društva i preduzetnici, koji su u ovom zakonu obuhvaćeni pojmom: „dužnici“, i
- 2) fizička lica koja su od banaka uzela hipotekarnom kredit obezbijeden hipotekom ili fiducijarnim prenosom prava svojine na nepokretnoj stvari, koji su u ovom zakonu obuhvaćeni pojmom: „korisnik hipotekarnog kredita“.

Kada se restrukturira dug privrednog lica ili preduzetnika, t.j. dužnika, koncept ovog zakona počiva na opredjeljenju da se dobrovoljno finansijsko restrukturiranje može vršiti samo ukoliko je jedan od povjerilaca finansijska institucija. Pri tome, kao finansijske institucije ovim zakonom su utvrđene: banke i mikrokreditne finansijske institucije kojima je Centralna banka Crne Gore izdala dozvolu za rad i privredna društva sa sjedištem u Crnoj Gori koja obavljaju poslove finansijskog lizinga. Drugi povjerioci mogu da budu učesnici u finansijskom restrukturiranju dužnika na način što će se pridružiti postupku koji se pokreće saglasnošću dužnika i finansijske institucije da sprovedu postupak finansijskog restrukturiranja.

Kada se restrukturira dug korisnika hipotekarnog kredita dobrovoljno finansijsko restrukturiranje po ovom zakonu može se vršiti samo ukoliko je povjerilac banka.

Ovim zakonom uređuju se i ciljevi finansijskog restrukturiranja, i to: podsticanje oporavka dužnika, odnosno korisnika hipotekarnih kredita u finansijskim teškoćama restrukturiranjem dugova; očuvanje stabilnosti finansijskog sistema i omogućavanje pristupa novim sredstvima finansiranja radi stimulanja ekonomskog oporavka i rasta.

Takođe, ovim zakonom utvrđuju se i izuzeci, na način što se propisuje da se on ne primenjuje na dužničko-povjerilačke odnose u kojima se kao dužnik pojavljuju: banka, društvo za osiguranje, preuzimalac emisije hartija od vrijednosti, investicioni fond, društvo za upravljanje investicionim i dobrovoljnim penzijskim fondovima, ovlašćeni učesnik na tržištu hartija od vrijednosti, privredno društvo koje obavlja poslove finansijskog lizinga ili drugo privredno društvo koje se, u skladu sa zakonom, pretežno bavi pružanjem finansijskih usluga.

Ovim zakonom se predlaže da se finansijsko restrukturiranje dužnika sprovodi uz obavezno posredovanje koje se sprovodi u Centru za posredovanje osnovanom u skladu sa zakonom kojim se uređuje posredovanje. Stoga se ovim zakonom predlaže i da se na odnos povjerilaca i dužnika prema

posredniku i na postupak posredovanja primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje posredovanje, ukoliko ovim zakonom nije drukčije uređeno.

4.2. Poglavlje: »FINANSIJSKO RESTRUKTURIRANJE DUŽNIKA»

Saglasno predloženom zakonu, finansijsko restrukturiranje dužnika vrši se:

- uz obavezno posredovanje, koje se sprovodi u Centru za posredovanje, i
- uz ostvarivanje prava na podsticaje utvrđene ovim zakonom.

Zakonom su utvrđeni uslovi koje mora da ispunjava dužnik čiji se dug može restrukturirati u skladu sa ovim zakonom. Tako se odredbama člana 12 propisuje da je dužnik podoban za finansijsko restrukturiranje ako je u finansijskim teškoćama i ako je privredna aktivnost koju obavlja održiva, pri čemu su ovim članom utvrđeni i kriterijumi za određivanje finansijskih teškoća dužnika i kriterijumi za održivost privredne aktivnosti dužnika.

Pored navedenog, u slučajevima kada je povjerilac banka, finansijsko restrukturiranje može se sprovesti samo za kredite dužnika koji su, u skladu sa propisima Centralne banke, na dan zaključenja sporazuma iz člana 11 stav 3 ovog zakona klasifikovani u klasifikacione grupe B i C, osim kredita iz ovih klasifikacionih grupa koji su prodati pa otkupljeni. U slučajevima kada je povjerilac mikrokreditna finansijska institucija ili privredno društvo koje obavlja poslove finansijskog lizinga, finansijsko restrukturiranje može se sprovesti samo za potraživanja prema dužnicima za koja ne postoji kašnjenje u otplati duže od 270 dana na dan zaključenja sporazuma iz člana 11 stav 3 ovog zakona.

Kako je naprijed navedeno, finansijsko restrukturiranje može se sprovesti samo ako su dužnik i najmanje jedna finansijska institucija u svojstvu povjerioca saglasni da učestvuju u finansijskom restrukturiranju, pri čemu u finansijskom restrukturiranju mogu dodatno učestvovati i svi drugi domaći i strani povjerioci dužnika, uključujući i strane banke. O postignutoj saglasnosti da učestvuju u finansijskom restrukturiranju dužnik i povjerioci, od kojih je najmanje jedna finansijska institucija u svojstvu povjerioca, zaključuju sporazum u pisanoj formi (član 11).

Zakonom su propisana i načela za sprovođenje postupka finansijskog restrukturiranja (čl. 7 do 9), i to: načelo dobrovoljnosti, načelo hitnosti i načelo postupanja u dobroj vjeri.

Kao posebno značajno treba naglasiti važnost primjene saradnje i koordinacije, koje podrazumijeva:

- da su povjerioci koji učestvuju u finansijskom restrukturiranju dužni da međusobno i sa dužnikom sarađuju, kako bi se stvorili uslovi za dužnika da prikupi i pruži podatke i obavještenja o svojoj imovini, kapitalu, obavezama,

poslovanju i poslovnim planovima, kao i radi pripreme predloga mjera restrukturiranja;

- saradnju u vezi sa pitanjima: procjene vrijednosti sredstava obezbjeđenja koja je dužnik dao za obezbjeđenje potraživanja koja su predmet finansijskog restrukturiranja; imenovanja jednog ili više lica koje će voditi pregovore sa dužnikom i usklađivati postupanje povjerilaca u pregovorima; obrazovanja tijela za koordinaciju; izbora i imenovanja nezavisnih eksperata za finansijsko restrukturiranje za stručne savjetnike i drugih aktivnosti u cilju ostvarivanja saradnje između povjerilaca i dužnika;
- redovno i blagovremeno obavještavanje povjerilaca koji učestvuju u finansijskom restrukturiranju o toku i sadržini pregovora.

Tok postupka finansijskog restrukturiranja dužnika, prema predloženim rješenjima (čl. 11, 28, 29 i 31) izgleda ovako:

- o postignutoj saglasnosti da učestvuju u finansijskom restrukturiranju dužnik i povjerioci, od kojih je najmanje jedna finansijska institucija u svojstvu povjerioca, zaključuju sporazum u pisanoj formi;
- podnošenjem zaključenog sporazuma Centru za posredovanje, i to najkasnije dva radna dana od dana njegovog zaključenja, pokreće se postupak institucionalnog posredovanja;
- najkasnije u roku od tri radna dana od dana prijema zaključenog sporazuma, Centar poziva dužnika i povjerioce koji su potpisnici sporazuma da prisustvuju prvom sastanku povjerilaca, koji se održava najkasnije u roku od 20 dana od dana slanja poziva ovim povjeriocima;
- dužnik je dužan da, najkasnije u roku od dva radna dana od dana dostavljanja Centru sporazuma, najmanje u jednom dnevnom štampanom mediju koji se distribuira na teritoriji Crne Gore, objavi informaciju da je pokrenut postupak finansijskog restrukturiranja u skladu sa ovim zakonom, sa pozivom svim povjeriocima da učestvuju u tom postupku ukoliko to žele i da prisustvuju prvom sastanku povjerilaca;
- dužnik i povjerioci određuju posrednika, koji može biti samo lice koje posjeduje licencu posrednika izdatu u skladu sa zakonom kojim se uređuje posredovanje. Ukoliko ne odrede posrednika u roku od tri dana od dana podnošenja sporazuma, Centar za posredovanje je dužan da sam odredi posrednika u narednih tri dana;
- dužnik je dužan da sačini inicijalni plan finansijskog restrukturiranja i dostavi ga povjeriocima koji su zaključili sporazum i posredniku, najkasnije osam dana prije održavanja prvog sastanka povjerilaca, kao i da ostalim

- povjericima, na njihov zahtjev, obezbijedi nesmetani uvid u taj plan finansijskog restrukturiranja;
- na početnom sastanku povjerilaca, povjerioci koji nijesu zaključili sporazum izjašnjavaju se da li žele da učestvuju u finansijskom restrukturiranju;
 - na osnovu izjašnjenja povjerilaca, posrednik na početnom sastanku povjerilaca sačinjava spisak povjerilaca koji su odlučili da učestvuju u finansijskom restrukturiranju i spisak povjerilaca koji se izjasne da ne žele da učestvuju u finansijskom restrukturiranju;
 - povjerioci koji odluče da učestvuju u finansijskom restrukturiranju pristupaju najprije pregovaranju sa dužnikom o zaključivanju ugovora o mirovanju dugova, a nakon zaključenja ugovora o mirovanju dugova, potpisnici tog ugovora nastavljaju razmatranje plana finansijskog restrukturiranja i, nakon izrade konačne verzije tog plana, pristupaju pregovaranju o zaključivanju ugovora o finansijskom restrukturiranju.

Značajan akt neophodan za pregovaranje o finansijskom restrukturiranju je plan finansijskog restrukturiranja, koji je dužan da sačini dužnik. Plan finansijskog restrukturiranja sadrži naročito: kratak uvod o djelatnosti koju dužnik obavlja i okolnosti koje su dovele do finansijskih teškoća; podatke koji se odnose na dužnikovu imovinu, kapital, obaveze, poslovanje i poslovne planove, radi pravilne procjene njegovog finansijskog stanja i pripreme predloga mjera finansijskog restrukturiranja i predlog mjera koje treba da dovedu do oporavka i održivosti poslovanja dužnika, sa projekcijom bilansa stanja, bilansa uspjeha i novčanih tokova za odgovarajući period nakon zaključenja ugovora o finansijskom restrukturiranju (član 22).

Kao izuzetno značajno određenje ovog zakona je to što se u toku finansijskog restrukturiranja uvodi obavezno mirovanje potraživanja između dužnika i povjerilaca koji učestvuju u finansijskom restrukturiranju (član 15). Mirovanje potraživanja predstavlja osnov za zabranu pokretanja, odnosno za odlaganje izvršenja prinudne naplate sa računa dužnika ili izvršenja na drugim predmetima izvršenja, u pogledu potraživanja povjerilaca koji učestvuju u finansijskom restrukturiranju. U periodu mirovanja potraživanja, povjerioci koji učestvuju u finansijskom restrukturiranju ne mogu preduzimati radnje u cilju naplate svojih potraživanja, osim podnošenja tužbi radi naplate potraživanja u cilju sprječavanja nastupanja zastarelosti svog potraživanja.

Mirovanje potraživanja sprovodi se: 1) kao privremeni moratorijum, i 2) putem ugovora o mirovanju dugova.

Privremeni moratorijum predstavlja oblik mirovanja potraživanja, kojim se, po sili ovog zakona, uvodi mirovanje dugova zaključivanjem sporazuma iz člana 11 stav 3 ovog zakona i traje do zaključenja ugovora o mirovanju potraživanja, odnosno do konstatovanja da dužnik i povjerioci nijesu uspjeli da zaključe taj ugovor.

U toku samih pregovora o finansijskom restrukturiranju, dužnik i povjerioci koji odluče da učestvuju u finansijskom restrukturiranju zaključuju ugovor o mirovanju potraživanja.

Povjerioci na koje se odnosi privremeni moratorijum, odnosno povjerioci koji su zaključili ugovor o mirovanju potraživanja, radi odlaganja izvršenja podnose sudskim i drugim organima pred kojima se na zahtjev tih povjerilaca vodi postupak izvršenja, zahtjev za odlaganje tog izvršenja. Ukoliko se povjerioci i dužnik u periodu mirovanja potraživanja ne dogovore o finansijskom restrukturiranju, istekom perioda mirovanja potraživanja nastavlja se postupak naplate potraživanja sa računa dužnika, odnosno povjerioci stiču pravo na započinjanje ili nastavak postupka izvršenja, u skladu sa zakonom.

Što se tiče forme ugovora o mirovanju potraživanja, on se zaključuje u pisanoj formi, uz obaveznu ovjeru Centra za posredovanje i zavođenje u njegovu posebnu evidenciju. A što se tiče sadržine ugovora o mirovanju dugova, zakonom se određuju obavezne odredbe ovog ugovora, kao i fakultativne odredbe koje ovaj ugovor može sadržati (čl. 18,19,20 i 21).

Nakon zaključivanja ugovora o mirovanju dugova, potpisnici tog ugovora nastavljaju razmatranje plana finansijskog restrukturiranja i, nakon izrade konačne verzije tog plana, pristupaju pregovaranju o zaključivanju ugovora o finansijskom restrukturiranju. Finansijsko restrukturiranje okončava se zaključivanjem ugovora o finansijskom restrukturiranju.

Ugovor o finansijskom restrukturiranju zaključuje se u pisanoj formi, uz obaveznu ovjeru Centra za posredovanje i zavođenje u posebnu evidenciju. Ugovor o finansijskom restrukturiranju Centar za posredovanje dostavlja Centralnoj banci, najkasnije u roku od tri radna dana od dana njegovog zaključivanja (član 23).

Prema predloženim rješenjima, određuje se više različitih mjera finansijskog restrukturiranja koje povjerilac i dužnik mogu primijeniti pri restrukturiranju konkretnog dužničko-povjerilačkog odnosa. Pored toga, ostavlja se i mogućnost da povjerilac i dužnik utvrde i druge mjere koje bi na najcjelishodniji način dovele do odgovarajućeg finansijskog restrukturiranja njihovog međusobnog dužničko-povjerilačkog odnosa. U tom smislu, zakonom se propisuje da se ugovorom o finansijskom restrukturiranju mogu utvrditi sljedeće mjere finansijskog restrukturiranja (član 24):

- 1) izmjena ugovora o dužničko-povjerilačkim odnosima, kojima se obezbjeđuje otplata u ratama, izmjena rokova dospelosti, promjena kamatnih stopa, umanjeње glavnice duga ili drugih uslova potraživanja;
- 2) prodaja dužnikove imovine, sa ili bez produžavanja važenja sredstva obezbjeđenja, ili prenos te imovine radi namirivanja potraživanja;
- 3) otkup dužnikovih potraživanja;
- 4) kupoprodaja dugova koje dužnik ima prema drugim povjericima;

- 5) izvršenje, izmjena ili odricanje od prava po osnovu sredstava obezbjeđenja;
- 6) davanje dodatnih sredstava obezbjeđenja od strane dužnika ili trećih lica, uključujući davanje jemstava i garancija;
- 7) konverzija potraživanja u kapital;
- 8) poravnanje;
- 9) zaključivanje ugovora o novom kreditu, odnosno zajmu;
- 10) dobijanje novih finansijskih sredstava ili investicija od postojećih povjerilaca ili od drugih lica;
- 11) izdavanje hartija od vrijednosti, i/ili
- 12) druge mjere od značaja za realizaciju finansijskog restrukturiranja.

Što se tiče sredstava obezbjeđenja potraživanja povjerilaca, finansijskim restrukturiranjem se ranije ugovorene hipoteke i zaloge na dužnikovoj imovini, ne mijenjaju, niti se mijenjaju postojeći prioriteti među povjeriocima u pogledu korišćenja tih sredstava obezbjeđenja, osim ako dužnik i povjerioci ugovorom o finansijskom restrukturiranju ne dogovore drukčije. Takođe, sredstva obezbjeđenja data od strane trećih lica ne mogu biti predmet finansijskog restrukturiranja bez saglasnosti tih lica (član 25).

Zakonom se utvrđuje i mogućnost dužnika da, u toku pregovora o zaključivanju ugovora o finansijskom restrukturiranju, obezbijediti novo finansiranje iz domaćih ili međunarodnih izvora, radi pribavljanja sredstava neophodnih za nastavak poslovanja dužnika u periodu finansijskog restrukturiranja. U slučaju novog finansiranja, dužnik može sredstvo obezbjeđenja dati samo iz neopterećene imovine, a izuzetno i korišćenjem prethodno opterećene imovine kao sredstva obezbjeđenja, ali samo pod uslovom da to odobre svi povjerioci čija su potraživanja obezbijedena tom imovinom (član 26).

Posredovanje sprovodi se u Centru, koji vrši stručne i administrativne poslove u vezi sa institucionalnim posredovanjem i poslove utvrđene ovim zakonom (član 27).

Pojedinačno finansijsko restrukturiranje sprovodi se uz učešće posrednika, koji je lice koje posjeduje licencu za rad posrednika izdatu u skladu sa zakonom kojim se uređuje posredovanje. Za obavljanje poslova iz ovog zakona posrednik ne odgovara za štetu koja bi mogla nastati u vezi sa postupkom posredovanja, osim ako se dokaže da je određenu radnju učinio namjerno ili grubom nepažnjom. Ovim zakonom utvrđuje se visina nagrade za rad posrednika, koja iznosi 50% prosječne neto zarade u Crnoj Gori utvrđene za prvi mjesec kalendarske godine u kojoj se vodi postupak posredovanja i plaća se bez obzira da li je postupak posredovanja okončan zaključenjem ugovora o finansijskom restrukturiranju ili ne (član 28).

Posredovanje u finansijskom restrukturiranju okončava se (član 33):

- 1) zaključivanjem ugovora o finansijskom restrukturiranju;

- 2) konstatovanjem da dužničko-povjeralački odnos između dužnika i povjerilaca nije podoban za finansijsko restrukturiranje u skladu sa ovim zakonom;
- 3) pisanom izjavom o prestanku postojanja razloga za institucionalno posredovanje u finansijskom restrukturiranju, koju sporazumno potpišu svi učesnici u postupku i dostave je posredniku;
- 4) kada svi učesnici u postupku prihvate predlog posrednika da posredovanje više nije opravdano;
- 5) kada prestane da postoji uslov da je najmanje jedan od povjerilaca finansijska institucija;
- 6) pisanom izjavom o odustajanju povjerioca, koja se dostavlja dužniku, drugim povjeriocima i posredniku, osim u slučaju kada, posle tog odustajanja, najmanje jedna finansijska institucija nastavi da učestvuje u postupku finansijskog restrukturiranja.

Zakonom se utvrđuju i pravne posljedice neprihvatanja učešća manjinskih povjerilaca u finansijskom restrukturiranju, i to: ukoliko se na početnom sastanku povjerilaca za učešće u postupku finansijskog restrukturiranja odluče povjerioci čiji dugovi dostižu ili čine preko 75% od ukupnog duga dužnika, povjerioci koji se nijesu odazvali pozivu na početni sastanak povjerioca i povjerioci koji se na početnom sastanku povjerilaca izjasne da ne žele da učestvuju u finansijskom restrukturiranju, nemaju pravo da podnesu predlog za pokretanje stečajnog postupka nad dužnikom do okončanja postupka institucionalnog posredovanja u finansijskom restrukturiranju, ali ne duže od tri mjeseca od dana održavanja početnog sastanka povjerilaca (član 34).

Koncert restrukturiranja predložen ovim zakonom razlikuje se od restrukturiranja koje dužnik i povjericilac mogu samostalno da ugovore i po tome što se ovim zakonom, u cilju podsticanja efikasnosti i efektivnosti finansijskog restrukturiranja, utvrđuju određeni podsticaji za povjerioce i za dužnika.

Za sve povjerioce se, najprije, utvrđuju sljedeći poreski podsticaji: 1) povjericilac koji sa dužnikom zaključi ugovor o finansijskom restrukturiranju kojim se vrši otkup dužnikovih potraživanja ili kupovina dugova koje dužnik ima prema drugim povjeriocima, oslobođen je plaćanja poreza na dodatu vrijednost, i 2) pri utvrđivanju oporezive dobiti povjerioca koji sa dužnikom zaključi ugovor o finansijskom restrukturiranju, iznos umanjenja duga dužnika izvršenog u skladu sa zaključenim ugovorom o finansijskom restrukturiranju, priznaje se kao rashod (član 35). Za banke, kao povjerioce, ovim zakonom se uvode sljedeći „regulatorni“ podsticaji: 1) banka može kredit dužnika koji je predmet zaključenog ugovora o mirovanju dugova zadržati u istu klasifikacionu grupu u koju je bio klasifikovan prije stupanja na snagu tog ugovora, ali ne duže od dva mjeseca, i 2) kredit dužnika koji je restrukturiran zaključenjem ugovora o finansijskom restrukturiranju u skladu sa ovim zakonom, banka može u postupku klasifikacije aktive i obračunavanja rezervacija za potencijalne gubitke tretirati kao novoodobreni kredit (član 37).

Za dužnika su utvrđeni poreski podsticaji u vidu obezbjeđivanja plaćanja poreskog duga u ratama. U tom smislu, propisuje se da je, na zahtjev dužnika koji je zaključio ugovor o finansijskom restrukturiranju, Poreska uprava dužna da odobri dužniku plaćanje dospjelog poreskog duga u ratama, i to: poreskog duga do 100.000 EUR u šest mjesečnih rata, a poreskog duga preko 100.000 EUR u 12 mjesečnih rata. Ukoliko je za plaćanje dospjelog poreskog duga dužnika započet postupak prinudne naplate, on se obustavlja (član 36). Na ovaj način se dužnicima ne opraštaju dugovi na teret prihoda budžeta, već se, u cilju njihovog bržeg oporavka a time i bržeg ekonomskog oporavka i rasta u cjelini, omogućava reprogram njihovih poreskih obaveza.

Takođe, zakonom se utvrđuje da se dužničko-povjerilački odnosi koji su predmet ugovora o finansijskom restrukturiranju ne mogu pobijati u slučaju da se nad dužnikom otvori stečajni postupak (član 38).

Kao važno treba naglasiti da se podsticaji utvrđeni ovim zakonom mogu ostvariti samo za prvo finansijsko restrukturiranje određenog dužničko-povjerilačkog odnosa (član 39).

4.3. Poglavlje: »FINANSIJSKO RESTRUKTURIRANJE KORISNIKA HIPOTEKARNIH KREDITA«

Prema ovom zakonu, finansijsko restrukturiranje može se sprovesti samo korisniku čiji je hipotekarni kredit, u postupku procjene kreditnog rizika u skladu sa propisima Centralne banke, klasifikovan u klasifikacione grupe B i C.

Banka može izvršiti finansijsko restrukturiranje korisnika hipotekarnog kredita koji je podoban za finansijsko restrukturiranje, odnosno koji je u finansijskim teškoćama i kome će, nakon finansijskog restrukturiranja, biti povećana sposobnost za redovnu otplatu kredita. Korisnik hipotekarnog kredita je u finansijskim teškoćama ako postoji kašnjenje u otplati kredita zbog visoke zaduženosti, prestanka radnog odnosa, smanjenja prihoda, povećanih rashoda, kao i drugih razloga zbog kojih je umanjena njegova finansijska sposobnost otplate kredita (član 40).

Tok postupka finansijskog restrukturiranja korisnika hipotekarnog kredita, prema predloženim rješenjima (član 41) izgleda ovako:

- banka, prije preduzimanja određenih mjera i aktivnosti protiv korisnika hipotekarnog kredita koji je u finansijskim teškoćama, obaviještava korisnika hipotekarnog kredita o mogućnosti da učestvuje u finansijskom restrukturiranju hipotekarnog kredita u skladu sa ovim zakonom;
- korisnik hipotekarnog kredita koji želi da učestvuje u postupku finansijskog restrukturiranja dostavlja banci pisani zahtjev za finansijsko restrukturiranje hipotekarnog kredita, uz koji dostavlja podatke i informacije koji su od značaja za procjenu buduće finansijske sposobnosti korisnika hipotekarnog korisnika (radni status, stalnost prihoda, godine života, zdravstveno stanje, promjene prihoda i obaveza u budućem periodu, realna vrijednost imovine korisnika kredita i sl.), na obrascu koji mu dostavi banka;

- pri procjeni finansijske sposobnosti korisnika hipotekarnog kredita, banka je dužna da analizira sve relevantne podatke i informacije, kao i uticaj olakšica koje je banka spremna da pruži korisniku hipotekarnog kredita u postupku finansijskog restrukturiranja;
- ukoliko ocijeni da korisnik hipotekarnog kredita ispunjava uslove za finansijsko restrukturiranje, banka utvrđuje plan restrukturiranja hipotekarnog kredita, sa opcijama za finansijsko restrukturiranje tog kredita;
- nakon što postignu saglasnost o planu restrukturiranja hipotekarnog kredita, korisnik hipotekarnog kredita i banka zaključuju ugovor o finansijskom restrukturiranju hipotekarnog kredita;
- ugovor o finansijskom restrukturiranju hipotekarnog kredita obavezno sadrži naznaku da je taj ugovor zaključen u skladu sa ovim zakonom;
- ugovor o finansijskom restrukturiranju hipotekarnog kredita banka dostavlja Centralnoj banci, najkasnije u roku od dva radna dana od dana njegovog zaključivanja.

Od dana podnošenja zahtjeva banci za finansijsko restrukturiranje kredita u skladu sa ovim zakonom do dana zaključenja ugovora o finansijskom restrukturiranju, odnosno do dana odbijanja plana restrukturiranja hipotekarnog kredita, banka je dužna da zastane sa preduzimanjem svih aktivnosti u cilju prinudne naplate duga po hipotekarnom kreditu, uključujući i izvršenja na nepokretnosti ili drugim sredstvima obezbjeđenja tog kredita – tzv. mjere zaštite. Tokom ovog perioda, banka ne naplaćuje zateznu kamatu, naknade i provizije korisniku hipotekarnog kredita, utvrđene osnovnim ugovorom o hipotekarnom kreditu (član 44). Banka može da pokrene ili nastavi aktivnosti u vezi sa napolatom duga po hipotekarnom kreditu ili da ponovo počne da naplaćuje zateznu kamatu, naknade i provizije utvrđene osnovnim ugovorom o hipotekarnom kreditu, ukoliko korisnik hipotekarnog kredita: 1) postupa suprotno ugovoru o finansijskom restrukturiranju hipotekarnog kredita, i 2) ne saraduje sa bankom na način da: ne dostavlja banci potpune i tačne informacije koje bi imale značajan uticaj na procjenu njegovog finansijskog stanja; ne pruži informacije koje zahtijeva banka a koje su relevantne za ocjenu njegovog finansijskog stanja, ili ne odgovori na bilo koju komunikaciju sa bankom u vezi sa hipotekarnim kreditom (član 45).

Za finansijsko restrukturiranje korisnika hipotekarnog kredita, zakonom se predlažu „regulatorni“ podsticaji za banke, kao povjerioce. U tom smislu, propisuje se da, tokom trajanja mjera zaštite, banka može hipotekarni kredit koji je predmet pregovora o finansijskom restrukturiranju u skladu sa ovim zakonom, zadržati u istu klasifikacionu grupu u koju je taj kredit bio klasifikovan prije otpočinjanja tog perioda, ali ne duže od dva mjeseca. Dalje, propisuje se da hipotekarni kredit koji je restrukturiran zaključenjem ugovora o finansijskom restrukturiranju u skladu sa ovim zakonom, banka može u postupku klasifikacije aktive i obračunavanja rezervacija za potencijalne gubitke tretirati kao novooodobreni kredit. Navedeni podsticaji mogu se ostvariti samo za prvo finansijsko restrukturiranje određenog hipotekarnog kredita (član 46).

Što se tiče tretmana lica koja su dala jemstvo kao sredstvo obezbjeđenja potraživanja banke po hipotekarnom kreditu, zakonom se predlaže (član 47) da:

- jemstvo dato po osnovnom ugovoru o hipotekarnom kreditu ne može biti predmet ugovora o finansijskom restrukturiranju hipotekarnog kredita bez saglasnosti lica koje je dalo to jemstvo;
- u slučaju kada banka otplatu duga po osnovnom ugovoru o hipotekarnom kreditu zahtijeva od jemca, prava i obaveze korisnika hipotekarnog kredita utvrđene ovim zakonom odnose se i na jemca.

4.4. Poglavlje: »PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE«

Prelaznim odredbama ovog zakona određeni su dužničko-povjerilački odnosi na koje se ovaj zakon može primijeniti, kao i rok primjene ovog zakona.

U tom smislu, propisano je da predmet finansijskog restrukturiranja u skladu sa ovim zakonom mogu biti i dužničko-povjerilački odnosi nastali na osnovu ugovora između dužnika, odnosno korisnika hipotekarnih kredita i povjerilaca zaključenih prije stupanja na snagu ovog zakona (član 48).

U pogledu primjene ovog zakona određeno je da se ovaj zakon primjenjuje na postupke za koje dužnik i povjerioci zakluče sporazum iz člana 11 stav 3 ovog zakona u roku od dvije godine od dana njegovog stupanja na snagu, odnosno na postupke za koje korisnik hipotekarnog kredita podnese banci zahtjev za finansijsko restrukturiranje u roku od dvije godine od dana njegovog stupanja na snagu (član 50).

V. Finansijska sredstva za sprovođenje ovog zakona

Zakon ima za cilj podsticanje oporavka dužnika u finansijskim teškoćama restrukturiranjem dugova gdje dužnici i njihovi povjerioci dobrovoljno učestvuju u pregovaranju o dugu sa ciljem postizanja rješenja na obostrano zadovoljstvo. Navedeno omogućava bolji povraćaj datih sredstava putem zajedničkih napora da se podrži spasavanje dužnika koji je u problemima. Uvažavajući navedeno, zakon podstiče oživljavanje i podsticanje poslovnih aktivnosti prezaduženih ali ekonomski održivih zajmoprimaca i njegovo sprovođenje neće imati direktan finansijski uticaj na budžet Crne Gore, dok će uspješnom implementacijom dugoročno doći do povećanja budžetskih prihoda kroz obezbjeđivanje servisiranja već dospjelih poreskih obaveza i uspostavljanje redovnosti izvršavanja budućih poreskih obaveza tih dužnika.

**IZJAVA O USKLAĐENOSTI NACRTA/PREDLOGA PROPISA CRNE GORE S PRAVNOM
TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE**

Identifikacioni broj Izjave		MF-IU/PZ/14/12
1. Naziv nacrt/predloga propisa		
- na crnogorskom jeziku	Predlog zakona o sporazumnom finansijskom restrukturiranju dugova prema finansijskim institucijama	
- na engleskom jeziku	Proposal for the Law on Consensual Financial Restructuring of Debts to Financial Institutions	
2. Podaci o obrađivaču propisa		
a) Organ državne uprave koji priprema propis		
Organ državne uprave	Ministarstvo finansija	
- Sektor/odsjek	Direktorat za finansijski sistem i unapređenje poslovnog ambijenta	
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	Bojana Bošković, 245589, bojana.boskovic@mif.gov.me	
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	Ivan Radulović, 224248, ivan.radulovic@mif.gov.me	
b) Pravno lice s javnim ovlaštenjem za pripremu i sprovođenje propisa		
- Naziv pravnog lica	/	
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	/	
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	/	
3. Organi državne uprave koji primjenjuju/sprovode propis		
- Organ državne uprave	Ministarstvo finansija, CBCG, Centar za posredovanje	
4. Usklađenost nacrt/predloga propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i njenih država članica, s jedne strane i Crne Gore, s druge strane (SSP)		
a) Odredbe SSPa s kojima se usklađuje propis		
Sporazum ne sadrži odredbu koja se odnosi na normativni sadržaj predloga propisa.		
b) Step en ispunjenosti obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa		
☐	ispunjava u potpunosti	
☐	djelimično ispunjava	
☐	ne ispunjava	
c) Razlozi za djelimično ispunjenje, odnosno neispunjenje obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa		
/		
5. Veza nacrt/predloga propisa s Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (PPCG)		
- PPCG za period	2014-2018	
- Poglavlje, potpoglavlje	/	
- Rok za donošenje propisa	/	
- Napomena	Donošenje Zakona o sporazumnom finansijskom restrukturiranju dugova prema finansijskim institucijama nije predviđeno Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.	
6. Usklađenost nacrt/predloga propisa s pravnom tekovinom Evropske unije		
a) Usklađenost s primarnim izvorima prava Evropske unije		
Ne postoji odredba primarnih izvora prava EU s kojim bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.		
b) Usklađenost sa sekundarnim izvorima prava Evropske unije		
Ne postoji odredba sekundarnih izvora prava EU s kojom bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.		
c) Usklađenost s ostalim izvorima prava Evropske unije		

Ne postoji izvor prava EU ove vrste s kojim bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.	
6.1. Razlozi za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost nacrt/predloga propisa Crne Gore s pravnom tekovinom Evropske unije i rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti	
/	
7. Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije s kojima je potrebno obezbijediti usklađenost konstatovati tu činjenicu	
Ne postoje odgovarajući propisi EU s kojima je potrebno obezbijediti usklađenost.	
8. Navesti pravne akte Savjeta Evrope i ostale izvore međunarodnog prava korišćene pri izradi nacrt/predloga propisa	
Ne postoje izvori međunarodnog prava s kojima je potrebno uskladiti predlog propisa.	/
9. Navesti da li su navedeni izvori prava Evropske unije, Savjeta Evrope i ostali izvori međunarodnog prava prevedeni na crnogorski jezik (prevode dostaviti u prilogu)	
/	
10. Navesti da li je nacrt/predlog propisa iz tačke 1 Izjave o usklađenosti preveden na engleski jezik (prevod dostaviti u prilogu)	
Predlog zakona o sporazumnom finansijskom restrukturiranju dugova prema finansijskim institucijama nije preveden na engleski jezik.	
11. Učešće konsultanata u izradi nacrt/predloga propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti	
U izradi Predloga zakona o sporazumnom finansijskom restrukturiranju dugova prema finansijskim institucijama nije bilo učešća konsultanata.	
Potpis / ovlašteno lice obrađivača propisa	Potpis / ministar vanjskih poslova i evropskih integracija
 Datum: 14. 11. 2014	 Datum: 14. 11. 2014

Prilog obrasca:

1. Prevodi propisa Evropske unije
2. Prevod nacrt/predloga propisa na engleskom jeziku (ukoliko postoji)